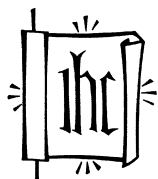


TJUGOANDRA SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA DUOVIGINTI



Evangelium: Matt 18,23-3. Predikan Asbjørn F. Hjorthaug, Den lutherske menighet, Knapstad

*Gud, når du til regnskap kaller meg for alt hva jeg har gjort,
finnes, akk, i hver en alder livets tilsvar tungt og stort.
Skyld og gjeld og synd og brøde, mange, mange tusen pund!
Herre, hvordan kan jeg møte frem for deg i regnskapsstund?*

*For din nådetrone faller jeg med ydmyk anger ned,
ber og roper og påkaller: Herre, ha tålmodighet!
Jesus, kom med dine summer, og min gjeld for meg betal!
Frels min sjel fra evig kummer, be meg inn i himlens sall!*

Himmelriket lignes med en konge som ville gjøre opp regnskapet med tjenerne sine

For alle som har økonomisk ansvar, så er et regnskapsoppgjør alltid en spennende sak. Er det pluss eller minus, overskudd eller underskudd? Et overskudd gir optimisme. Da er alt sikret også kommende år. Men er det underskudd er situasjonen en helt annen. Da er det et spørsmål om en får stor gjeld, om det blir nedskjæringer og innstramminger. Er gjelden for stor til at en kan betale, går det mot konkurs og katastrofe.

I dag er det Gud som kaller oss til å gjøre opp regnskapet. Det er en langt alvorligere sak. En ting er å gå konkurs her i denne verden. Det er en langt større katastrofe og gå evig konkurs og havne under dommen og den evige død. Himmelenes rike er å ligne med en konge som vil gjøre opp regnskapet med tjenerne sine. I dette riket er Gud konge. Så kommer det en fram for kongen med en ufattelig gjeld på 10.000 talenter. Når 1 talent er 6000 denarer og 1 denar er en daglønn blir dette 60 millioner dagslønner. I dagens pengeverdi snakker vi om 50-60 milliarder kr. Mannen hadde i sannhet en bunnløs gjeld. Ingen kan ved sitt eget arbeid betale tilbake så mye. Tjeneren hadde ingenting å betale med og kongen ga beskjed om at kone, barn og han selv og alt han eide skulle selges. Mannen var i sannhet konkurs og fortvilet faller han på kne og ber om barmhjertighet og nåde. Jeg er glad jeg ikke er i hans stilling. Dette kan umulig handle om oss? Vi som i tillegg tilhører en bekjennelseskirke. Men da er det Guds ord peker på oss og sier at det handler nettopp om deg og meg. **I dag er det oss han kaller inn til regnskap.**

Guds krav finner vi i loven

Hva slags krav er det Gud møter oss med? Når Gud holder regnskap med oss kommer han med sine 10 punkter: Du skal og du skal ikke. Han møter oss med loven og åpner med det første budet: Du skal ikke ha andre guder enn meg. Vi skal frykte og elske Gud over alle ting og sette all vår lit til han. Du skulle ha elsket Gud av hele ditt hjerte og stole fullt og fast på han i alle ting. Alle våre tanker og våre gjerninger skulle springe ut av kjærligheten til Gud. Hvor ofte opplever vi ikke at alt det vi gjør springer ut fra at vi vil sette oss selv høyest? Hvor ofte prioriterer vi ikke oss selv, våre behov og våre ønsker framfor hva Gud har sagt i sitt ord? Hvor ofte gjør vi ikke opprør og handler stikk i mot hans vilje? Hvor mange ganger har vi ikke i våre tanker vært sint på Gud og anklaget han for ikke å gjøre slik vi ønsker det? Hva med alle de gangene vi tviler på hans ord og løfter? Vi frykter ikke Gud over alle ting og setter ikke all vår lit til han. Så kan vi ta bud etter bud og nederlagene blir flere og flere og større og

større. Samvittigheten får det verre og verre. Jeg ser mine syndige tanker og mitt syndige begjær. Jeg ser gjerrighet og hat. Jeg ser at jeg taler bak andres rygg og har onde tanker om min neste. Her er ofte alt annet enn ydmykhet og kjærlighet, her er ren egoisme hvor jeg ofte vil ha æren og alt til min fordel.

*"Jeg står for Gud som all ting vet, og slår mitt øye skamfullt ned,
jeg ser min synd at den er stor i tanker gjerninger og ord.*

Det meg igjennom hjertet skjær. O Gud, meg synder nådig vær!"

Det er ikke bare det at jeg bryter Guds hellige bud og vilje, men jeg gjør det igjen og igjen mot bedre vitende. Paulus omtaler dette i Rom 7,18 f: *"For jeg vet at i meg, det vil si slik jeg er i meg selv, bor det ikke noe godt. Viljen har jeg, men å gjøre det gode makter jeg ikke. 19 Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, og det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg."* Paulus bryter så ut: *Jeg uhykkelige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme? Rom 7,24* Her står vi og kan ikke annet en å rope ut med tollereren i tempelet: *"Gud vær meg synder nådig"*.

David roper ut i Sal 51,6 *Mot deg alene har jeg syndet, det som er ondt i dine øyne, har jeg gjort.*

Så får du rett når du taler, og står der ren når du feller dom. Den fortapte sønnen sier til sin far når han kommer hjem: *"Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg."* Luk 15,18. *"Kyrie eleison"*, Herre Kristus forbarme deg over meg roper jeg sammen med alle blinde, halte Syke. Jeg vil ikke være slik jeg er, men jeg kan ikke annet.

Guds tilgivelse finner vi i evangeliet

Og Gud svarer på en slik bønn. Dette handler ikke bare om fortellingen vi leste. Det handler om meg og deg hver dag. Slik er Gud. Vi står i en stilling der dommen og helvetet er eneste utgang. Vi er i sannhet fortapt. Så har Gud funnet en løsning. Han ettergir oss gjelden. Han tilgir oss alle våre synder. Du hørte helt rett. **Alle våre synder** - uansett hvordan de ser ut. Dette kan Gud fordi Gud ble menneske og sendte sin sønn til jord. Han levde et fullkomment liv og oppfylte alle lovens krav. Likevel ble han hengt på et kors for å sone døden for min og din synd, ja hele verdens synd. Men døden kunne ikke holde på en uskyldig og Gud reiste han opp av graven. Jesus seiret over døden, synden og djevelen. Denne seieren fikk jeg av han i dåpsgave. Gud ikledde meg hele Jesu liv og Jesu seier. Gud erklærer meg skyldfri og rettferdig, og han sier til meg du kan gå som en fri mann, med en ren samvittighet med himmelen i vente. Det er ikke lenger noen fordømmelse for den som tror på Jesus Kristus. Ingen kan anklage Guds utvalgte. Djevelen må melde pass. Hver gang han anklager oss for å være dårlige kristne viser vi han til Kristus, seierherren. Det var ingen lettvindt vei for Gud å tilgi oss. Det kostet han livet. Han ble hånet, spottet og torturert og spikret på et kors for å betale din gjeld for deg.

Så mye vi har å være glad for, så mye vi har å være takknemmelige for! Og ikke bare det. På tross av at vi vet dette og tror dette at dette er mitt, så synder vi hver dag i tanker, ord og gjerninger og kjenner den onde lyst i vårt hjerte. Vi blir ikke kvitt vårt gamle menneske. Loven driver oss til Kristus så vi får gjort opp regnskapet igjen og igjen, og han tar i mot oss med åpne armer. Han lengter etter å møte oss i skriftemålet for å øse sin tilgivelse over oss, han lengter igjen og igjen etter å møte oss ved nattverdsbordet for å gjøre seg til ett med oss og gi oss syndenes forlatelse og han er alltid til stede sammen med oss der ordet forkynnes og leses. Slik er Gud - full av nåde og barmhjertighet. Kjære venn, uansett hvor langt nede du er, hvor langt borte du er, hvor mørkt det enn er – Jesus venter alltid på deg med sin tilgivelse. Han møter en synder aldri med krav, men bare med sin nåde.

Og han slipper deg ikke, han leter deg opp som om du var det fortapte får og bærer deg hjem på sine skuldre. For en trøst for oss selv, for alle de av våre som ikke er her, men som vi savner og ber for hver dag.

Vi er skyldige til å tilgi hverandre

Så tar fortellingen en dramatisk vending. Tjeneren går ut, glad og lettet over den kjærlighet og barmhjertighet herren har vist ham. Her møter han en annen medtjener som skylder han 100 denarer eller 100 dagslønner. Og hva skjer? Glemte er herrens barmhjertighet, glemte er gleden over selv å ha bli tilgitt en bunnløs gjeld, og han tar strupetak på sin neste og truer han til å betale. Han står på sin rett til å få pengene tilbake med engang, nekter å høre på bønningen om barmhjertighet og kaster vedkommende i fengsel. Så skjer katastrofen. ”Du usle tjener! Hele gjelden ettergav jeg deg fordi du bad meg om det. Burde ikke også du vært barmhjertig mot din medtjener, som jeg var det mot deg? Og herren ble harm og overlot tjeneren til harde fangevoktere, inntil han hadde betalt alt han skyldte. Slik skal også min himmelske Far gjøre med hver og en av dere som ikke helhjertet tilgir sin bror.” Hvordan kunne han være så dum? Han som hadde fått tilgitt så mye – så kunne han ikke oversett disse småpengene? Saken er den at dette ligger tett opp til din og min hverdag og erfaring.

Denne beretningen kommer rett etter at Jesus gir oss instruksjoner om hvordan vi skal oppføre oss mot en bor eller søster som synder. Du skal i all vennlighet gå og snakke med vedkommende, vise til Guds ord og hva som er rett, men gjør det i stillhet og på to mannshånd. Dersom vedkommende ikke hører på deg få med deg en eller to til en samtale. Vil han fortsatt ikke gi seg skal saken inn for hele menigheten. Det skal vises mye tålmodighet og omtanke- mennesker skal bli berget. Det som utløser fortellingen er Peters spørsmål: ”Herre, hvor mange ganger skal min bror kunne forgå seg mot meg, og jeg likevel tilgi ham? Så mange som sju?” ”Ikke sju ganger,” svarte Jesus, ”men jeg sier deg: sytti ganger sju.” Vi reagerer på all urett med å tenke at dette skal det ordnes opp i. Jeg har retten på min side. Men Jesus gir her Peter beskjed om at tilgivelsen er uendelig. Den skal vi aldri slutte med. Her er vi inne i en hårfin balansegang med å påtale og ikke forsvare synd og samtidig ha et tilgivende sinn. Det er akkurat slik Jesus er i mot oss. Syndens fører fortsatt til død og dom, men ved troen på Jesus Kristus eier vi frikjennelsen. Derfor må Kristus alltid være levende hos oss slik at hans kjærlighet får fylle oss. Hans kjærlighet driver oss til å forsvare Guds ord og avvise synd, men Kristi kjærlighet tvinger oss til å tilgi alle som bekjenner sine synder, feil og mangler. Da er tilgivelsen uendelig. Peter sier det slik: *Framfor alt skal dere elske hverandre inderlig, for kjærligheten dekker over en mengde synder. 1 Pet 4,8* Vi er små. Vi er fortapte syndere, men Gud har ved Jesus Kristus gjort oss til sine barn. Om noen skulle ha gjort deg en urett, hva betyr det i den store sammenheng. Kristi kjærlighet skal øses utover til våre medmennesker. Du har en plikt til å tilgi ditt medmenneske.

Jesus ropte ut på korset om sine fiender: ”Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.” Luk 23,34 og i Bergprekenen sier han: *Elsk deres fiender, velsign dem som forbanner dere, gjør godt mot dem som hater dere, og be for dem som forfølger dere, Matt 5,44*

Konflikter og uoverensstemmelser tapper energi. Det fjerner all oppmerksomhet bort fra det som er det viktigste: ”Søk først Guds rike” En av djevelens mest effektive våpen er å få oss til å endre fokus vekk fra evangeliet og over på oss selv. Det er ikke for ingenting at Jesus lærer oss å be den 5. bønningen i Fadervår: *«Forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere»*. Luther sier om dagens liknelse: *Nå er det også nødvendig at vi gir fra oss et kjennetegn, som kan vitne om at vi har mottatt syndenes forlatelse. Dette skal være at enhver tilgir sin feilende bror. På denne måten erkjenner vi, takker vi og lover Gud for at han har gitt oss syndenes forlatelse.»* Vi har i dag hørt det fantastiske evangeliet om at Gud tilgir meg alle mine synder og setter meg i himmelen sammen med seg. Men vi har også hørt en alvorlig formaning om at du kan miste himmelen om du ikke skynder deg å tilgi din neste som har gjort noe mot deg. Du har selv mottatt rikelig med tilgivelse, du har fått evangeliet rikelig gang på gang. Det må ha konsekvenser i ditt forhold til dine medmennesker. *Ja, tenk på ham som holdt ut en slik motstand fra syndere, så dere ikke blir trette og motløse. Hebr 12,3* Bruk Jesus som eksempel. Han viste og viser oss en uendelig kjærlighet på tross av all motstand og forakt.

Amen.